

Beweegredekenen voor sport bij kinderen in de leeftijd van 6 tot en met 10
jaar
Ilona van den Berg, Carlijn Kraan & Marijke Snippe
Universiteit Utrecht

Cursus: Thesis Pedagogische Wetenschappen
Onderdeel: Opdracht 4

Student: Marijke Snippe, Carlijn Kraan, Ilona van den Berg
Studentnummer: 4061942, 3790819, 4255836

Werkgroep docent- beoordelaar: D.W. Smits

Datum: 18 juni 2014

Voorwoord

Voor u ligt het onderzoek naar beweegredenen voor kinderen van zes tot en met tien jaar om te gaan sporten. Dit onderzoek is geschreven in het kader van de bachelorthesis en is verricht door Ilona van den Berg, Carlijn Kraan en Marijke Snippe. Wij zijn studenten Orthopedagogiek aan de Universiteit van Utrecht. Vanuit een gezamenlijke interesse in kinderen en sport zijn wij gekomen tot deze samenwerking.

Met dit onderzoek hebben wij een eerste aanzet gemaakt tot kwalitatief onderzoek naar de beweegredenen van kinderen en hun ouders om voor een bepaalde sport te kiezen. Om dit te bereiken hebben wij vaak samengewerkt maar ook individueel gewerkt. Belangrijk in onze samenwerking was de taakverdeling waardoor iedereen precies wist wat er verwacht werd en wanneer de taak af moest zijn.

Hoewel het lastig was om verenigingen te enthousiasmeren is het ons toch gelukt voldoende respondenten te werven. Naast verenigingen zijn ook potentiële respondenten benaderd uit onze eigen sociale omgeving.

Graag willen wij onze begeleidende docent, dr. Dirk-Wouter Smits, bedanken voor zijn adviezen, ideeën en feedback om tot dit eindresultaat te komen. Ook willen wij alle sportverenigingen, ouders en kinderen bedanken die medewerking hebben verleend aan ons onderzoek.

Samenvatting

Achtergrond: Het primaire doel van dit onderzoek was om inzicht te verkrijgen in de beweegredenen voor kinderen van zes tot en met tien jaar en hun ouders om het kind met een sport te laten beginnen. Een tweede doel was het onderzoeken welke in theorie belangrijk geachte beweegredenen het belangrijkste wordt gevonden in de praktijk: gezondheid, sociale omgeving of intrinsieke motivatie. Het is belangrijk om het gat in deze kennis te dichten om kinderen gericht te kunnen stimuleren om te gaan sporten.

Methode: Via semigestructureerde interviews onder dertig respondenten (vijftien kinderen, vijftien ouders) is getracht inzicht te verkrijgen in beweegredenen om met een sport te beginnen. De gemiddelde leeftijd van de kinderen was acht jaar ($M=8.03$), waarvan er acht jongens en zeven meisjes hebben deelgenomen. De antwoorden zijn door middel van kwalitatieve methoden (codering en labeling) geanalyseerd.

Resultaten: De deelgebieden die in de literatuur gevonden zijn, werden door het onderzoek in de praktijk bevestigd. Het deelgebied sociale omgeving bleek onder de onderzochte variabelen (leeftijd en verschil tussen dorp en stad) de belangrijkste beweegredenen te zijn.

Conclusie: De gevonden deelgebieden voor beweegredenen voor sport bij kinderen in de leeftijd van 6-10 jaar zijn gezondheid, sociale omgeving en intrinsieke motivatie. De belangrijkste beweegredenen voor sport is de sociale omgeving. Aanbevolen is om in vervolgonderzoek meerdere variabelen zoals geslacht en cultuur op te nemen. Hiermee kan de keuze van kinderen nog doelgerichter beïnvloed worden.

Kernwoorden: Beweegredenen, kinderen van 6-10 jaar, georganiseerde sport, gezondheid, sociale omgeving, intrinsieke motivatie.

Abstract

Background: The primary purpose of this study was to investigate the motives of children aged six to ten years and their parents to participate in sports. A second aim was to determine which motive in practice was most important for young children to participate in sports: health, social environment or intrinsic motivation. With the newfound knowledge children can be more stimulated for participation in sports.

Methods: Through a qualitative study in which 30 respondents (15 children and 15 parents) were questioned about sports an attempt has been made to gain insight in motives to participate in sports. The average age was eight years

($M=8.03$) and the group consisted eight boys and seven girls. The answers have been analysed through qualitative methods (coding and labelling).

Results: The three domains that were pre-determined after the literature study were confirmed. After consideration of all variables (age and living environment, city and village) can be concluded that the leading motive for participation is the social environment.

Conclusion: The determined domains within this study are the health, social environment and the intrinsic motivation. The leading motive for participation in sports is the social environment. In future research it is recommended that participation will be investigated on more variables, such as gender and culture. So others are able to influence the choice of sports of children.

Keywords: Motives, children aged six to ten years, organised sports, health, social environment, intrinsic motivation.

Inleiding

Kinderen beginnen steeds vaker al op jonge leeftijd met sporten (Zeijl, Crone, Wiefferink, Keuzenkamp, & Reijneveld, 2005). Uit gegevens van het Sociaal en Cultureel Planbureau blijkt dat het aantal kinderen dat een sport beoefent blijft stijgen in de leeftijdscategorie zes tot elf jaar (Tiessen-Raaphorst, Verbeek, De Haan, & Breedveld, 2010).

Allender, Cowbum en Foster (2006) stellen dat sport een positieve bijdrage levert aan de fysieke gezondheid, de sociale ontwikkeling en het is plezier van het kind. Echter ligt de focus binnen de wetenschap nog voornamelijk op studies naar de fysieke gezondheid, waardoor kennis over de mentale en sociale gezondheid achterblijven (Eime, Young, Harvey, Charity & Payne, 2013). (Allender et al., 2006). Allender et al. (2006) stellen daarnaast dat er nog weinig bekend is over de achterliggende beweegredenen voor kinderen om te kiezen voor een sport. Door de positieve bijdrage is het van belang om de deelname van een kind aan sport te begrijpen.

Uit onderzoek van Drenowatz, Steiner, Brandstetter, Klenk, Wabitsch en Steinacker (2013) en van Schüler en Brandstätter (2013) blijkt dat de gezondheid van het kind een belangrijke beweegreden is om op jonge leeftijd met een sport te starten. Binnen de categorie gezondheid zijn er verschillende redenen om het kind te laten sporten. Verhulst (2005) noemt dat sporten belangrijk is voor de ontwikkeling die een kind gedurende de basisschoolleeftijd doorloopt, namelijk de cognitieve, sociale, lichamelijke en emotionele ontwikkeling. Coatsworth en Controy (2007) stellen dat deelname aan georganiseerde sporten de mentale gezondheid van een kind bevordert, waardoor het zelfvertrouwen, het tolereren

van stress en het terugdringen van sociale isolatie verbeterd. Naast de mentale gezondheid is ook de fysieke gezondheid een belangrijke reden om het kind aan het sporten te krijgen, welke onder te verdelen is in motorische ontwikkeling en overgewicht. Er bestaat een sterke correlatie tussen motorische competentie en sport, wat in dit geval betekent dat sport een positieve invloed heeft op het verkrijgen van motorische competentie (Haga, 2007; Wrotniak, Epstein, Dorn, Jones, & Kondilis, 2006). Ook blijkt uit onderzoek van Drenowatz et al. (2013) naar schoolkinderen en sport dat de kans op overgewicht kleiner is wanneer kinderen deelnemen aan georganiseerde sporten. Dit zorgt voor een gezondere levensstijl van het kind (Chiang, Byrd, & Molin, 2011).

De sociale omgeving heeft een belangrijke positie in het stimuleren van kinderen om te gaan sporten (Sawka, McCormac, Nettel-Aguirre, Hawe, & Doyle-Baker, 2013). Sawka et al. (2013) definiëren de sociale omgeving als de fysieke omgeving, sociale relaties en het culturele milieu waarin een persoon functioneert en leeft. Het sociaalecologische model verklaart dat de verschillende interacties vanuit de omgeving invloed heeft op het kind (Kirby, Levin, & Inchley, 2013; O'Conner, Alfrey, & Payne, 2011). De belangrijkste omgevingsfactoren betreffen volgens Kirby et al. (2013) de familie en ouders.

Kraaykamp, Oldenkamp en Breedveld stellen dat participatie van een kind aan sport vaak gerelateerd is aan het sportklimaat dat in huis heerst (Kraaykamp et al, 2013). Gaandeweg zal een kind meer tijd doorbrengen met leeftijdsgenoten en vrienden en zullen zij bepalender zijn voor de keuzes die het kind maakt (Sawka, McCormac, Nettel-Aguirre, Hawe, & Doyle-Baker, 2013). Jago, Brockman, Cartwright en Thompson (2009) noemen dat leeftijdsgenoten elkaar kunnen beïnvloeden in de keuze van sport en dat vriendschappen de motivatie van een kind kunnen vergroten om te blijven deelnemen (Jago et al., 2009; Sawka et al., 2013).

Naast de gezondheid en sociale omgeving als beweegreden, is het belangrijk om te achterhalen wat het kind van binnenuit motiveert om te gaan sporten, ook wel de intrinsieke motivatie genoemd (Ferrer-Caja & Weiss, 2000). Volgens Ryan en Deci (2000) is de intrinsieke motivatie van een kind de belangrijkste bron voor plezier en interesse in de sport. Het kind bepaalt vanuit zijn intrinsieke motivatie zelf wanneer en aan welke sport er wordt deelgenomen (Ferrer-Caja & Weiss, 2000).

Ryan en Deci (2000) noemen drie basisvoorwaarden voor het ontwikkelen van intrinsieke motivatie. De eerste basisvoorwaarde is de autonomie van een kind waarbij het kind zelf invloed heeft op zijn of haar keuzes onafhankelijk van externe invloeden (Hagger, Barkoukis, Baranowski, Wang en Chatzisarantis,

2005). De tweede basisvoorwaarde is de verbondenheid. Het kind voelt zich aangetrokken en kan een doel hebben bij de sport zoals het verhogen van de fysieke activiteit of het aanleren van vaardigheden (Wallhead, Garn, & Vidoni, 2013; Committee on Sport Medicine and Fitness and Committee on School Health, 2001). De laatste basisvoorwaarde is competentie, waarbij het kind het gevoel moet krijgen dat het goed is in de sport die hij of zij beoefend (Elferink-Gemser, Kannekens, Platvoet, Hartman, De Jong, & Visscher, 2012).

Zorgwekkend is dat er tot op heden nog weinig duidelijkheid is verkregen over welke beweegredenen er zijn voor ouders en kinderen en welke het belangrijkste is voor kinderen om te gaan sporten (Keegan, Harwood, Spray, & Lavalley, 2008). Door deze kennis kunnen kinderen op jonge leeftijd gerichter gestimuleerd worden om met een sport te beginnen of er kunnen aangepaste sportprogramma's ontworpen worden. Dit is van belang voor bijvoorbeeld een gezonde levensstijl van het kind (Ferreira, van der Horst, Wendel-Vos, Kremers, van Lenthe, & Brug, 2006). Voor ouders is het van belang dat zij weten hoe ze hen kind het beste kunnen stimuleren voor een sport, om ook de mentale, fysieke en sociale ontwikkeling van het kind te kunnen bevorderen (Allender, et al., 2006). Ouders hebben namelijk een belangrijke invloed op het leven van een kind (Kraaykamp, et al., 2013).

De doelstellingen van dit onderzoek zijn 1) om zicht te krijgen op welke beweegredenen er zijn bij kinderen en ouders om te sporten en 2) welke beweegreden het belangrijkste is voor kinderen in de leeftijd van zes tot en met tien jaar om met een sport te beginnen. Verwacht wordt dat gezondheid een belangrijke beweegreden is om met een sport te beginnen (Allender et al., 2006).

Methode

Onderzoeksdesign

Er is gekozen voor praktijkgericht kwalitatief onderzoek waarbij de meningen en opinies van ouders en kinderen in kaart werden gebracht. Er zijn enkele kwantitatieve uitwerkingen kort beschreven. Het onderzoek is daarnaast exploratief van aard omdat deze onderzoeksopzet nog niet eerder in de praktijk is uitgevoerd. Ook was er sprake van één meetmoment per individu waardoor het een cross-sectioneel onderzoek betrof. De uitvoering van het onderzoek vond plaats in de maanden april en mei 2014.

Participanten

Voor de uitvoering van het onderzoek zijn er sportverenigingen en het sociale netwerk van de onderzoekers benaderd. Via de ouders of sportvereniging zijn kinderen gevraagd om deel te nemen aan het interview. Het gaat in dit

onderzoek om kinderen in de leeftijd van zes tot en met tien jaar oud, omdat dit de leeftijdscategorie is waarin het kind vaak begint met sporten. De kinderen zijn binnen onderzoek de onderzoekspopulatie en de participanten en de ouders waren enkel participanten. In totaal zijn er dertig respondenten benaderd, bestaande uit vijftien kinderen en vijftien ouders. Na deze dertig respondenten werd er verwacht dat er geen relevante informatie meer zou worden verkregen. Een voorwaarde was dat de kinderen lid moesten zijn van de georganiseerde sport. Bij georganiseerd sporten gaat het erom dat kinderen gecoacht en getraind worden en wedstrijden spelen (Tobin, Nadalin, Munroe-Chandler, & Hall, 2013). Voor de ouders was het een vereiste dat hun kind lid was van een georganiseerde sport binnen de gemeente en in de leeftijdscategorie van zes tot en met tien jaar viel.

Meetinstrumenten

Om de beweegredenen over deelname aan sport van ouders en kinderen duidelijk in kaart te brengen is tijdens het onderzoek gebruik gemaakt van een semigestructureerd interview. De vraag die tijdens het onderzoek centraal stond was de reden om met een sport te beginnen. Indien nodig werd er doorgevraagd naar de antwoorden van de ouder of het kind om gerichter informatie te verwerven over de deelgebieden gezondheid, sociale omgeving en intrinsieke motivatie. De topic lijst bij het semigestructureerde interview is te vinden in bijlage 1. Voorafgaand aan het interview is er een pilot uitgevoerd door de onderzoekers.

Om de onderzoekers vooraf te laten beschikken over dezelfde basistechnieken voor het afnemen van een interview, zoals doorvraag- en interviewtechnieken, is een boek over gespreksvoering bestudeerd (Van der Molen, Kluytmans, & Kramer, 2011). Op deze manier werden de interviews vergelijkbaar en daardoor betrouwbaarder.

Procedure

Sporten. De participanten kwamen uit verschillende gemeenten in Nederland, namelijk de gemeente Rotterdam, De Wolden en Montferland. Hierdoor was er een spreiding van gemeenten in verschillende provincies in Nederland. Daarnaast zijn deze gemeenten gekozen om het verschil tussen beweegredenen in de stad en het dorp te onderzoeken. Per gemeente is er een vooronderzoek gedaan waarvoor de website van gemeenten zijn geraadpleegd. Hierbij is er vastgesteld welke sporten binnen de gemeenten ten aanzien van jeugdleden het grootst waren. Dit omdat de verwachting was dat er binnen een populaire sport vanwege de aantallen grotere diversiteit aan beweegredenen zou zijn dan wanneer de keuze was gemaakt voor een minder populaire sport met

weinig leden. De sporten die zijn geselecteerd voor het onderzoek staan weergegeven in tabel 1.

Tabel 1
Geselecteerde Sporten per Gemeente

Gemeente	Grootste sport binnen de gemeente		
Rotterdam	Voetbal	Tennis	Tafeltennis
De Wolden	Paardrijden	Korfbal	Voetbal
Montferland	Voetbal	Volleybal	badminton

Werving. De geselecteerde verenigingen zijn benaderd door middel van een informatiebrief met de vraag of het interview binnen hun vereniging mocht worden afgenomen. Indien er geen bezwaar werd gemaakt zijn tijdens de trainingen van de kinderen ouders persoonlijk benaderd voor het deelnemen aan het onderzoek. Indien de geïnterviewde ouder er bezwaar tegen had dat ook hun kind werd geïnterviewd, is er contact gelegd met een (willekeurige) andere ouder binnen de vereniging om het interview bij hun kind af te nemen. De ouders en het kind hoefden dus niet een match te zijn uit hetzelfde gezin. Afhankelijk van de leeftijd en de wens van het kind of de ouder, is het interview afgenomen in het bijzijn van de ouder.

Afname interview. Het interview met ouders betrof een semigestructureerd interview met een duur van ongeveer vijftien minuten en bij de kinderen ongeveer tien minuten. Het interview is afgenomen op de locatie van de sportvereniging, bijvoorbeeld in de sportkantine, kleedkamer of buiten op het veld. Daarnaast zijn er interviews afgenomen in de thuisomgeving van het kind. Het interview werd afgenomen door drie verschillende onderzoekers.

Data-analyse

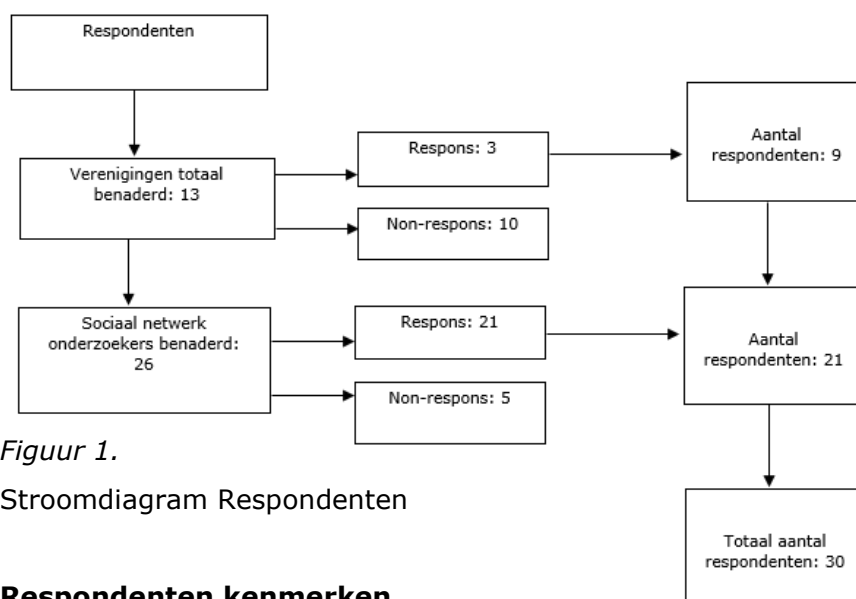
Het verwerken van de gegevens werd gedaan door een kwalitatieve analyse. De kwalitatieve analyse voor het primaire doel verliep in drie stappen: opstellen van categorieën, opinies labelen en het vaststellen van verbanden (EURIB, 2011). De categorieën zijn opgesteld voorafgaand aan het uitwerken van het interview. De antwoorden uit het interview werden vervolgens uitgeschreven zodat er een label aan gekoppeld kon worden. Deze labels werden ondergebracht onder een categorie, waardoor de gegeven antwoorden uiteindelijk ingedeeld konden worden bij een deelgebied. Om de tweede onderzoeksvraag te beantwoorden, is er gekeken naar welke labels het frequentst werden genoemd. Vervolgens is er gekeken welke labels het meest voorkwamen bij de variabelen ouders/kind, leeftijd en dorp/stad.

Om de betrouwbaarheid van de onderzoeksresultaten te verhogen zijn deze gecontroleerd door een andere onderzoeker. Eerst heeft de onderzoeker de antwoorden van zijn interviews zelf gelabeld waarna een andere onderzoeker dezelfde resultaten, onafhankelijk van eerste onderzoeker, ook heeft gelabeld. De resultaten die niet met elkaar overeen kwamen, zijn door de onderzoekers besproken zodat er ook consensus kon worden bereikt over deze resultaten.

Resultaten

Aan dit onderzoek hebben dertig respondenten deelgenomen. Gedurende het onderzoek hadden veel verenigingen geen trainingen of wedstrijden vanwege een vakantieperiode. Dit resulteerde er in dat weinig verenigingen respons gaven. Daarnaast waren niet alle verenigingen bereid om mee te werken aan het onderzoek omdat ze geen gelegenheid hadden om op korte termijn medewerking te kunnen verlenen. Door het geringe aantal respondenten zijn de respondenten niet alleen via verenigingen benaderd, maar ook uit het sociale netwerk van de onderzoekers (figuur 1).

Figuur 1.

Stroomdiagram Respondenten

Respondenten kenmerken

Tabel 2

Respondenten Kenmerken Kinderen

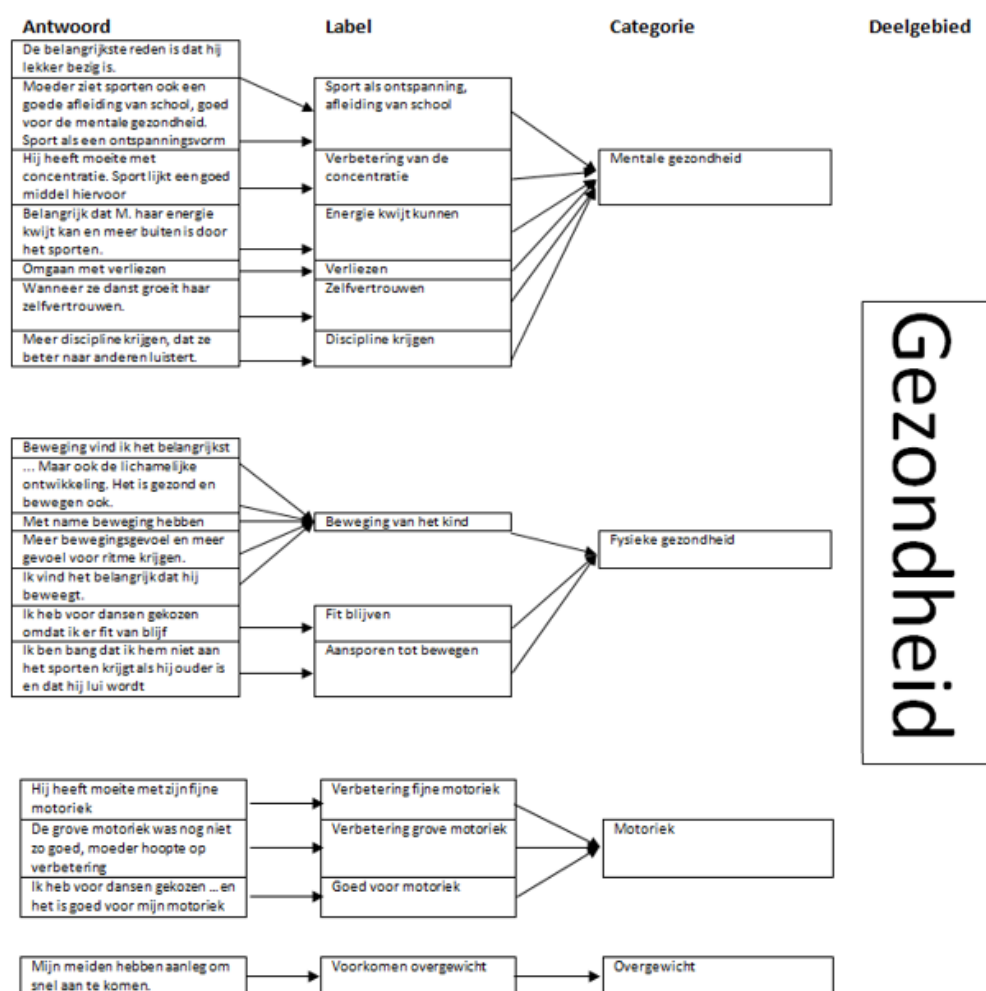
	Geslacht		Leeftijd in jaren M= 8,03 SD= 1,47					Gemeente		
	Jongens	Meisjes	6	7	8	9	10	Montferland	Rotterdam	De Wolden
<i>Sport</i>										
Voetbal	6	1	1	3	1	1	1	3	2	2
Tennis		1	1						1	
Dansen		4	1		1		2	2	2	
Korfbal	1				1					1
Badminton		1					1	1		
Gymnastiek	1		1							1
Totaal (n=15)	8	7	4	3	3	1	4	6	5	4

Notitie. In deze tabel zijn alleen de kinderen (n=15) uit het onderzoek opgenomen.

De groep respondenten bestond uit vijftien kinderen en vijftien ouders die verbonden waren aan verschillende sporten. De gemiddelde leeftijd van de kinderen die in het onderzoek centraal stonden, was acht jaar ($M= 8,03$ jaar, $SD= 1,47$). In tabel 2 staan de kenmerken van deze kinderen weergegeven. Het respondentenaantal uit de drie gemeenten was gelijk. Het geslacht van de respondenten was ook gelijk verdeeld, er hebben acht jongens en zeven meisjes deelgenomen aan het onderzoek. Wat opvalt, is dat de meeste kinderen (40%) deelnamen aan de sport voetbal.

Percepties

In figuur 2, 3 en 4 is te zien welke labels aan de antwoorden gekoppeld zijn en tot welke categorieën dit heeft geleid.

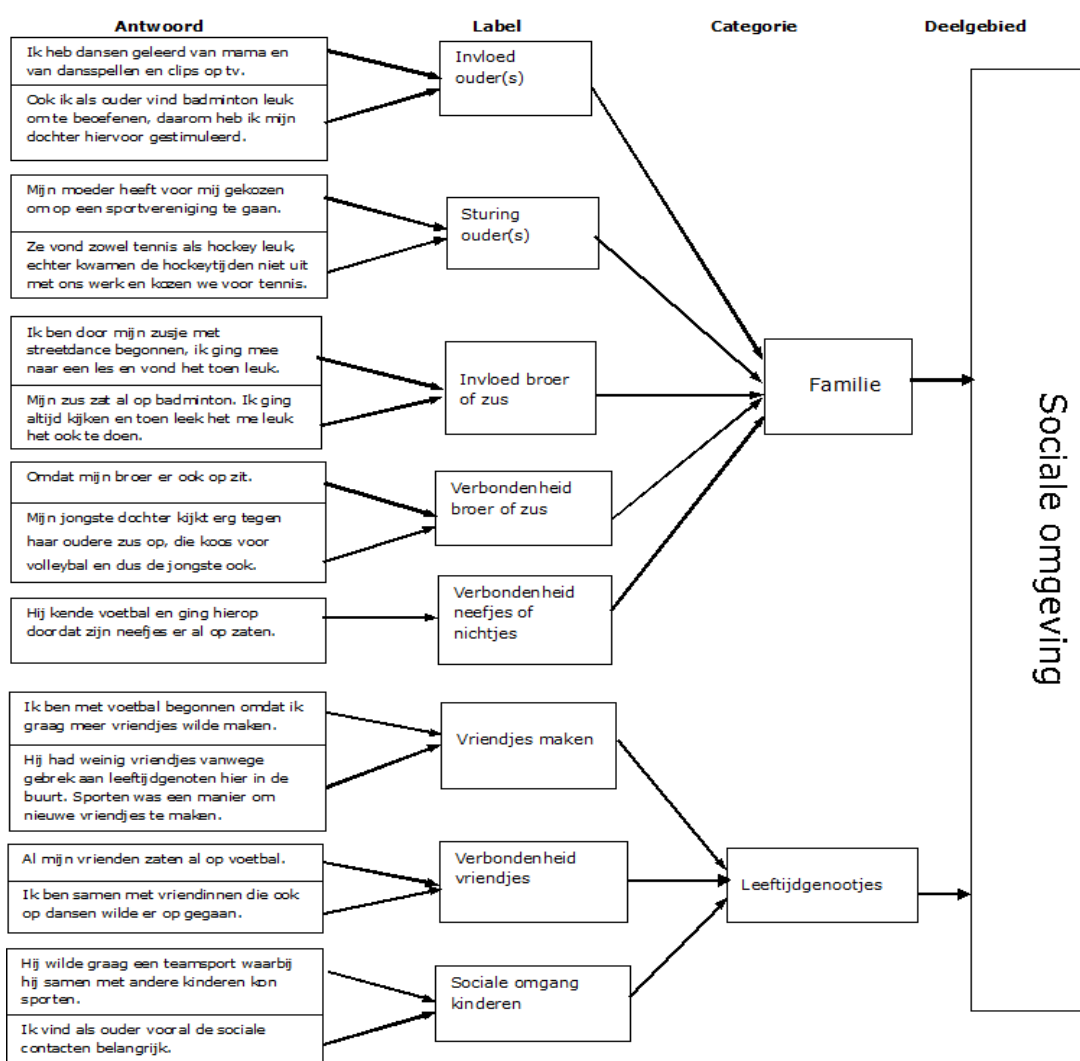

Figuur 2. Uitwerking interviews en codering. In de uitwerking van de resultaten in deze figuur is te zien dat er uiteindelijk vier categorieën zijn ontstaan, namelijk mentale gezondheid, fysieke gezondheid, motoriek en overgewicht.

Percepties bewegredenen

Gezondheid. In figuur 2 staan de percepties van ouders en kinderen over het deelgebied gezondheid weergegeven. Hieruit blijkt dat er vier categorieën

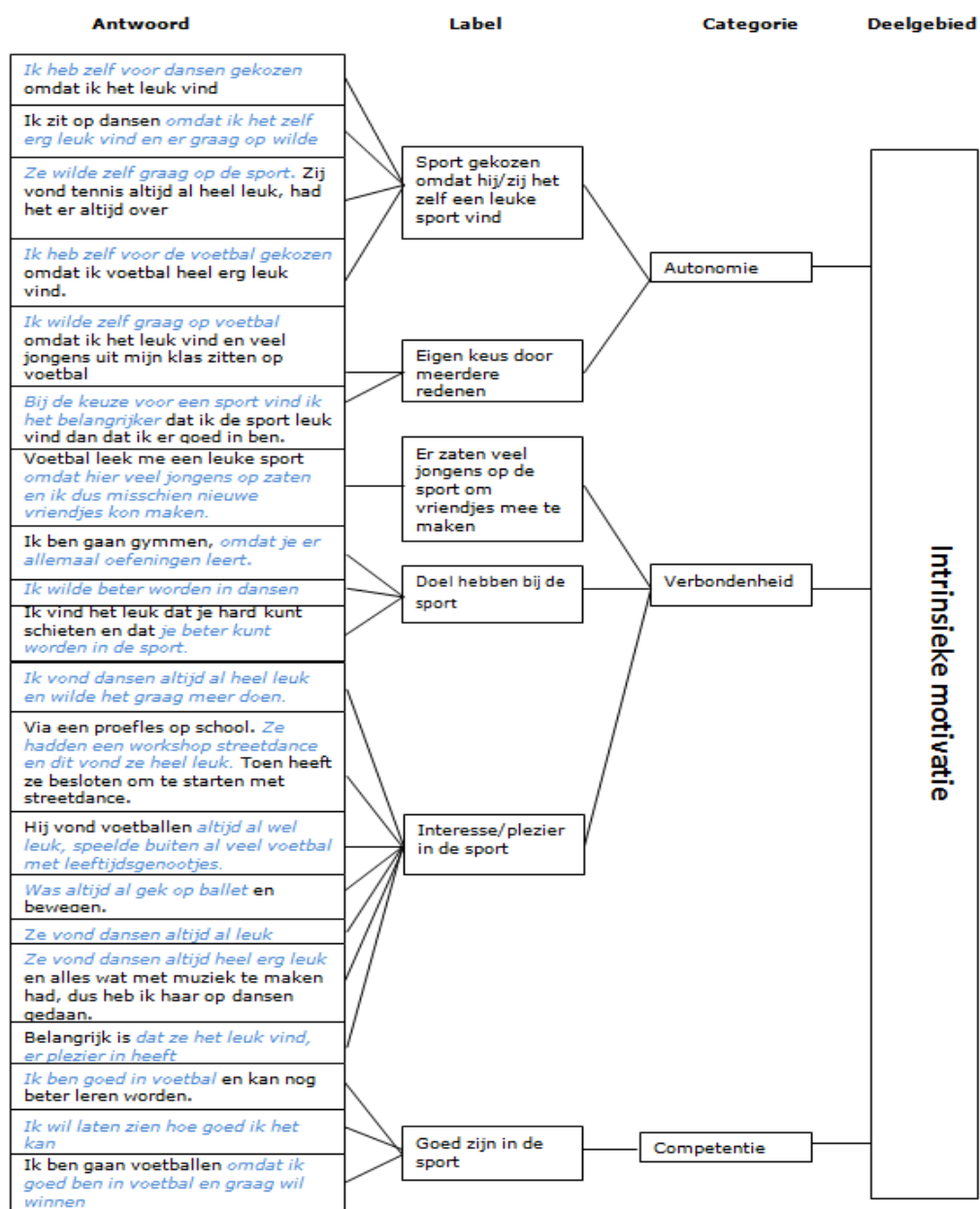
zijn, namelijk de mentale en fysieke gezondheid, motorische ontwikkeling en overgewicht. In de eerste categorie, de mentale gezondheid staat de innerlijke ontwikkeling centraal, zoals het kunnen ontspannen, het verbeteren van de concentratie, leren verliezen en zelfvertrouwen creëren. Dit blijkt uit de labels die gevormd zijn op basis van de gegeven antwoorden. Ook is er de categorie fysieke gezondheid, wat met name het fit zijn van het kind inhoudt en de beweging. De volgende categorie, motorische ontwikkeling, gaat over het verbeteren van de motorische vaardigheden. Deze redenen vonden met name ouders belangrijk. De laatste categorie is overgewicht, welke in totaal een keer genoemd is door een ouder die bang is voor het ontwikkelen van overgewicht bij haar kinderen, vanwege de aanleg die zij er voor hebben.

Figuur 3. Codeerboom van de sociale omgeving. De uitwerking van de resultaten in dit figuur is te zien dat er uiteindelijk vier categorieën zijn ontstaan, namelijk familie en leeftijdsgenootjes. Soortgelijke antwoorden die vaker genoemd werden zijn slechts eenmaal opgenomen.

Sociale omgeving. In figuur 3 staan de percepties weergegeven van kinderen en ouders. Aan de hand van de gegeven antwoorden zijn labels

geformuleerd die onder de categorieën familie en leeftijdsgenootjes zijn ondergebracht. Onder de categorie familie vallen de labels: invloed ouder(s), sturing ouder(s), invloed broer of zus, verbondenheid broer of zus en verbondenheid neefjes en nichtjes. Gegeven antwoorden van ouders betroffen dat zij zelf interesse voor de sport hadden of hun kind stuurden vanwege praktische redenen. Kinderen gaven aan dat hun broer of zus invloed speelden, zij maakte het kind enthousiast voor de sport. Onder de categorie leeftijdsgenootjes zijn de volgende labels ondergebracht: vriendjes maken, verbondenheid vriendjes en sociale omgang kinderen. Kinderen gaven antwoorden met betrekking op het maken van nieuwe vriendjes of vriendjes die de sport al beoefenden.

Figuur 4. Uitwerking interviews en codering. In de uitwerking van de resultaten in dit figuur is te zien dat er uiteindelijk vier categorieën zijn ontstaan, namelijk autonomie, verbondenheid en competentie.

Intrinsiek. De beweegredenen voor het deelgebied intrinsieke motivatie zijn weergegeven in figuur 4. Het deelgebied kan ingedeeld worden in de categorieën autonomie, verbondenheid en competentie. Bij de categorie autonomie werd genoemd dat er voor de sport is gekozen omdat het kind de sport zelf leuk vindt of dat het kind gekozen heeft voor de sport vanuit zijn eigen keuze. Een voorbeeld hierbij is dat het kind het belangrijker vindt dat hij of zij de sport leuk vindt dan dat het goed is in de sport. Bij de categorie verbondenheid werden redenen genoemd waarom ze zich verbonden voelen met de sport. Uit de codeerboom komt naar voren dat het kind zich verbonden voelt omdat het een doel heeft bij de sport, interesse of plezier heeft in de sport of dat hij of zij de sport beoefend om nieuwe vriendjes te maken. Bij de categorie competentie wordt benoemd dat het kind voor de sport kiest omdat het goed is in de sport.

Percepties belangrijke beweegredenen

Gezondheid. Van de achttien antwoorden die van toepassing waren voor het deelgebied gezondheid, behoorden de meeste antwoorden tot de categorie mentale gezondheid en fysieke gezondheid met beide zeven antwoorden. Gekeken naar deze beredenering zijn de mentale en fysieke gezondheid de beweegredenen binnen het deelgebied gezondheid, gevolgd door motoriek en overgewicht.

Wanneer er gekeken wordt naar de belangrijkste categorie, op basis van het aantal labels dat hierbij hoort, is de mentale gezondheid de belangrijkste categorie. Hieronder vallen ontspanning, afleiding van school, energie kwijt kunnen, verliezen, zelfvertrouwen en discipline krijgen.

Sociale omgeving. De sociale omgeving werd door zevenentwintig van de dertig respondenten genoemd als belangrijke beweegreden om deel te nemen aan een sport. Antwoorden die betrekking hadden op de categorie leeftijdsgenootjes werden het meest frequent genoemd door zowel ouders en kinderen, namelijk achttien maal van de zevenentwintig antwoorden. Vriendjes maken en verbondenheid vriendjes werd voornamelijk door de kinderen benoemd. Ouders vinden vooral de sociale omgang met andere kinderen belangrijk om hun kind via sport mee te geven. Binnen de categorie familie was de meeste verscheidenheid aan antwoorden. Ouders noemden zelf hun eigen invloed en sturing op de keuze van het kind. Kinderen noemden vaker invloed en verbondenheid van de broer of zus.

Intrinsiek. Van de dertig afgenomen interviews benoemden twintig respondenten een beweegreden die betrekking had op de intrinsieke motivatie van het kind. In figuur 4 wordt weergegeven dat verbondenheid het meest benoemd wordt bij een keuze vanuit de intrinsieke motivatie. Verbondenheid kan

namelijk elf van de twintig keer gelabeld worden aan de antwoorden van de respondenten. Bij de verbondenheid wordt de interesse en het plezier in de sport als belangrijkste beweegreden genoemd. Daarnaast is in figuur 4 te zien dat kinderen voornamelijk zelf de keuze maken voor een sport, de autonomie van een kind. Hierbij wordt genoemd dat het kind zelf voor de sport heeft gekozen omdat hij of zij de sport zelf leuk vindt.

Discussie

De centrale vraag binnen dit onderzoek was welke beweegredenen voor kinderen in de leeftijd van zes tot en met tien jaar zijn er om met een sport te beginnen. De antwoorden op de centrale vraag bleken erg uiteenlopend te zijn. Zoals verwacht werden de drie grote deelgebieden gezondheid, sociale omgeving en intrinsieke motivatie gevonden in de afgenomen interviews. Voor de keuze van een sport waren genoemde beweegredenen mentale en fysieke gezondheid, familie en leeftijdsgenootjes en autonomie, competentie en verbondenheid.

De secundaire vraag in dit onderzoek was welke beweegredenen het belangrijkste is voor kinderen en hun ouders om het kind te laten sporten. Het totaal aantal genoemde beweegredenen was vijftenzestig (n=65). Uit dit onderzoek is gebleken dat de sociale omgeving de belangrijkste beweegreden is voor een kind om met een sport te beginnen, namelijk 27 van de 65 (41.54%). Na sociale omgeving is de intrinsieke motivatie het belangrijkste met 20 van de 65 (30.77%). Ten slotte bleek dat het deelgebied gezondheid vooral werd genoemd door ouders, namelijk 18 van de 65 (27.69%).

Het vergelijken van leeftijd en stad en dorp was geen doelstelling binnen dit onderzoek. Echter kan aan de hand van de resultaten een voorzichtige uitspraak gedaan worden over deze variabelen. Hieruit is gebleken dat er geen grote verschillen gevonden zijn met de hierboven beschreven percentages waarin de deelgebieden vertegenwoordigd zijn. Alleen de leeftijdscategorie van de negenjarigen week af. Ook zijn er geen verschillen gevonden voor beweegredenen in de stad of het dorp.

Een verklaring die voor de belangrijke positie van de sociale omgeving gegeven kan worden, is dat het kind kiest voor een sport omdat leeftijdsgenootjes al verbonden zijn met de sport. De redenen voor het kind om met de sport te beginnen zijn nieuwe vriendjes maken, sociale omgang met andere kinderen of omdat zijn/haar vriendjes al op die sport zitten. Intrinsieke motivatie is na de sociale omgeving de belangrijkste beweegreden. Dit kan verklaard worden doordat een kind op de oudere leeftijd zelf zijn of haar keuze wil maken voor de sport en daarbij kiest voor interesse en plezier in de sport. Ten

slotte kan het deelgebied gezondheid, die het minst genoemd is, verklaard worden doordat voornamelijk ouders de beweegreden gezondheid hebben aangedragen. Kinderen houden zich op jonge leeftijd nog niet bezig met de gezondheidsaspecten van sport.

Een vergelijkbare kwalitatieve studie naar beweegredenen om wel of niet deel te nemen aan een sport is die van Allender et al. (2006). Allender et al. (2006) concludeerden dat redenen voor kinderen om aan sport deel te nemen voornamelijk het plezier en positieve steun van de ouders betrof. Wanneer wij refereren naar onze eigen studie zien we overeenkomsten met de bevindingen van Allender et al. (2006). Uit onze resultaten blijkt echter ook dat ouders van grote invloed kunnen zijn op het kind in het kiezen van een sport en in het gemotiveerd blijven voor de sport. Hiervoor worden praktische redenen genoemd, want ouders zijn cruciaal in het steunen van hun kind wanneer het gaat om het vervoer van en naar de training en wedstrijden. Daarnaast blijkt uit kwalitatief onderzoek van Batty en Lee (2004) dat gezondheid een belangrijke beweegreden is voor het participeren in sport. Dit is in tegenstelling met onze resultaten. Uit ons onderzoek blijkt dat andere beweegredenen belangrijker zijn, namelijk redenen vanuit de sociale omgeving en de intrinsieke motivatie.

Een sterk punt in dit onderzoek is de interbeoordelaarsbetrouwbaarheid van de resultaten. De labeling van de antwoorden is onafhankelijk beoordeeld door meerdere onderzoekers, met als resultaat dat hierover consensus is bereikt. Daarnaast is er tijdens dit onderzoek voor gekozen om de antwoorden te verkrijgen door middel van het afnemen van een individueel interview bij respondenten. Door het afnemen van een individueel interview kan er meer informatie ingewonnen worden over de meningen van respondenten dan wanneer er een vragenlijst of groepsinterview wordt afgenomen (Rijksoverheid, n.d.). Ten derde is een sterk en innovatief punt dat het onderzoek gericht is op het perspectief van het kind. Er is vanuit het kind gekeken wat hem of haar heeft bewogen om met een sport te beginnen. Ten slotte hadden de onderzoekers te maken met bezwaren van de sportverenigingen. In eerste instantie waren de sporten paardrijden en tafeltennis geselecteerd om te onderzoeken. Echter maakte deze sportverenigingen bezwaar en hebben de onderzoekers daarom andere grote sporten binnen de gemeenten opgenomen om te onderzoeken, zoals dansen en gymnastiek. Ondanks de tegenslag is er voor gekozen om variëteit aan te houden om op deze wijze zoveel mogelijk verschillende beweegredenen te verkrijgen.

Naast sterke punten heeft dit onderzoek ook beperkingen. Een eerste beperking was de afname van interviews in de verschillende omgevingen.

Hierdoor kon er sprake zijn van toevallige invloeden. Daarnaast zijn niet alle interviews in dezelfde omstandigheden afgenomen, er was een verschil in de aan- of afwezigheid van de ouders. Een derde beperking is dat de respondenten aangaven niet opgenomen te willen worden, middels geluidsopname, tijdens het interview. De ene onderzoeker heeft daarom de keuze gemaakt om mee te schrijven en de ander heeft het interview opgenomen. Tot slot werd er in het onderzoek een vierde deelgebied gevonden, namelijk economische overwegingen om met een sport te beginnen. In de resultaten is dit deelgebied niet opgenomen omdat er enkel gericht werd op de drie grote deelgebieden.

De resultaten van het onderzoek kunnen op lange termijn een belangrijke bijdrage leveren aan de keuze voor een sport en de gezondheid van kinderen. Op het deelgebied sociale omgeving kan er gericht gekeken worden naar de motivatie van leeftijdgenootjes onderling. Dit kan gebruikt worden om kinderen doelgericht te motiveren om met leeftijdsgenootjes te gaan sporten, zoals sportworkshops geven op scholen. Daarnaast kan er gekeken worden of er bepaalde beweegredenen van toepassing zijn op specifieke leeftijdsgroepen. Op basis hiervan zou een sport aangeprezen kunnen worden bij ouders of het kind. Naast het stimuleren van het kind en de ouders, kunnen ook gemeenten geïnformeerd worden over de keuze van een sport en de achterliggende beweegredenen. Kortom, de belangen die men bij dit onderzoek kan hebben zijn divers. Het onderzoek kan naast bovenstaande punten van belang zijn voor verenigingen en scholen om kinderen te motiveren voor sport.

Toekomstig onderzoek zou zich kunnen richten op de variabelen geslacht en cultuur. Kiezen jongens bijvoorbeeld andere sporten dan meisjes en zijn de redenen daarvoor verschillend? Of bestaan er verschillen tussen culturele achtergronden en de keuze voor een sport? Daarnaast kan er onderzocht worden of de keuze van een sport op de lange termijn andere resultaten weergeeft dan wanneer het getoetst wordt met een eenmalige afname.

Concluderend kan gesteld worden dat uit dit onderzoek de beweegredenen binnen de deelgebieden gezondheid, sociale omgeving en intrinsieke motivatie zijn gevonden. Hiervan is het deelgebied over de sociale omgeving het meest belangrijk gebleken. Aanbevolen is om in vervolgonderzoek meerdere variabelen op te nemen om de keuze van kinderen voor sport doelgericht te kunnen beïnvloeden.

Referentielijst

- Allender, S., Cowburn, G., & Foster, G. (2006). Understanding participation in sport and physical activity among children and adults: a review of qualitative studies. *Health Education Research, 21*, 826-835. doi:10.1093/her/cyl063
- Bailey, R. (2006). Physical education and sport in schools: A review of benefits and outcomes. *Journal of School Health, 76*, 397-401. doi:10.1111/j.1746-1561.2006.00132.x
- Batty, D., & Lee, I.M. (2004). Physical activity and coronary heart disease. *British Medical Journal, 328*, 1089-1090. doi:10.1136/bmj.328.7448.1089
- Chiang, S. C., Byrd, S. P., & Molin, A. J. (2011). Children's perceived cost of exercise: Application of an expectancy-value paradigm. *Health Education & Behavior, 38*, 350-359. doi:10.1177/1090198110376350
- Coatsworth, J.D., & Controy, D.E. (2007). Youth sport as a component of organized afterschool programs. *New Directions for Youth Development, 115*, 57-748. doi:10.1002/yd.223
- Committee on Sports Medicine and Fitness and Committee on School Health (2001). Organized sports for children and preadolescents. *Pediatrics, 107*, 1459-1462. doi:10.1542/peds.107.6.1459
- Drenowatz, C., Steiner, R. P., Brandstetter, S., Klenk, J., Wabitsch, M., & Steinacker, J. M. (2013). Organized sports, overweight, and physical fitness in primary school children in Germany. *Journal of Obesity, 2013*, 7 pages. doi:10.1155/2013/935245
- Eime, R. M., Young, J. A., Harvey, J. T., Charity, M. J., & Payne, W. R. (2013). A systematic review of the psychological and social benefits of participation in sport for children and adolescents: Informing development of a conceptual model of health through sport. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity, 10*, 98. doi:10.1186/1479.5868.10.98
- Elferink- Gemser, M., Kannekens, R., Platvoet, S., Hartman, E., De Jong, T., & Visscher, C. (2012) *Slimme sportkeuzes. Waarom kinderen starten en stoppen met sporten*. Verkregen van <http://www.sportknowhowxl.nl/OpenPodium/7586>
- EURIB (2011) *Verwerken van kwalitatieve data*. Verkregen van <http://www.eurib.org/bibliotheek-kenniscentrum/kenniscentrumeurib/onderzoek.html>
- Ferreira, I., Horst, van der, K., Wendel-Vos, W., Kremers, S., Lenthe, van, F. J., & Brug, J. (2006). Environmental correlates of physical activity in youth- a

- review and update. *Obesity reviews*, 8, 129-154. doi:10.1111/j.1467-789X.2006.00264.x
- Ferrer-Caja, E., & Weiss, M. R. (2000). Predictors of intrinsic motivation among adolescent students in physical education. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 71(3), 267-279. Verkregen van <http://psicdesp.no.sapo.pt/mot/12.pdf>
- Haga, M. (2008). The relationship between physical fitness and motor competence in children. *Child: care, health and development*, 34, 329-334. doi:10.1111/j.1365-2214.2008.00814.x
- Hagger, M. S., Barkoukis, V., Baranowski, J., Wang, C. K. J., & Chatzisarantis, N. L. D. (2005). Perceived autonomy support in physical education and leisure-time physical activity: A cross-cultural evaluation of the trans-contextual model. *Journal of Educational Psychology*, 97, 376-390. doi:10.1037/0022-0663.97.3.376
- Jago, R., Brockman, R., Fox, K. R., Cartwright, K., Page, A. S., & Thompson, J. L. (2009). Friendship groups and physical activity: Qualitative findings on how physical activity is initiated and maintained among 10-11 year old children. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 6, 4. doi:10.1186/1479-5868-6-4
- Keegan, R.J., Harwood., C.G., Spray, C.M., & Lavalley, D.E. (2009). A qualitative investigation exploring the motivational climate in early career sports participants: Coach, parent and peer influences on sport motivation. *Psychology of Sport and Exercise*, 10, 361-372. doi:10.1016/j.psychsport.2008.12.003
- Kirby, J., Levin, K. A., & Inchley, J. (2013) Socio-environmental influences on physical activity among young people: A qualitative study. *Health education Research*, 28, 954-969. doi:10.1093/her/cyt085
- Kraaykamp, G., Oldenkamp, M., & Breedveld, K. (2012) Starting a sport in the Netherlands: A life-course analysis of the effects of individual, parental and partner characteristics. *International Review for the Sociology of Sport*, 48, 153-170. doi:10.1177/1012690211432212
- Määttä, S., Ray., C., & Roos., E. (2013). Associations of parental influence and 10-11 year old children's physical activity: Are they mediated by children's perceived competence and attraction to physical activity? *Scandinavian Journal of Public Health*, 42, 45-51. doi:10.1177/1403494813504506
- Mulvihill, C., Rivers, K., & Aggleton, P. (2000). *Physical activity 'At our time': Qualitative research among young people aged 5 to 15 years and parents*. London: Health Education Authority

- O'Conner, J., Alfrey, L., & Payne., P. (2011). Beyond games and sports: a socio ecological approach to physical education. *Sport, Education and Society*, 17, 365-380. doi:10.1080/13573322.2011.608940
- O'Dea, J.A. (2003). Why do kids eat healthful food? Perceived benefits of and barriers to healthful eating and physical activity among children and adolescents. *Journal of the American Dieting Association*, 103, 497-504. doi:10.1053/jada.2003.50064
- Rijksoverheid. (n.d.). *Kwalitatief onderzoek*. Verkregen van <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/overheidscommunicatie/informatie-voor-professionals/communicatieonderzoek/kwalitatief-onderzoek>
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American Psychologist*, 55, 68-78. doi:10.1037/110003-066X.55.1.68
- Sawka, K. R., McCormack, G. R., Nettel-Aguirre, A., Hawe, P., & Doyle-Baker, P. K. (2013). Friendship networks and physical activity and sedentary behavior among youth: A systematized review. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 10, 130. doi:10.1186/1479.5868.10.130
- Schüler, J., & Brandstätter, V. (2013). How basic need satisfaction and dispositional motives interact in predicting flow experience in sport. *Journal of Applied Social Psychology*, 43, 687-705. doi:10.1111/j.1559-1816.2013.01045.x
- Tiessen-Raaphorst, A., Verbeek, D., Haan, de, J., & Breedveld, K. (2010) *Sport: Een leven lang. Rapportage sport 2010*. Den Haag/ 's-Hertogenbosch: Sociaal en Cultureel Planbureau/ W.J.H. Mullier Instituut.
- Tobin, D., Nadalin, E. J., Munroe-Chandler, K. J., & Hall, C. R. (2013). Children's active play imagery. *Psychology of Sport and Exercise*, 14, 371-378. doi:10.1016/j.psychsport.2012.12.007
- Van der Horst, K., Paw, M.J.C.A., Twisk, J.W.R., & Van Mechelen, W. (2007). A brief review on correlates of physical activity and sedentariness in youth. *Medicine and Science in Sports and Exercise*, 39, 1241-1250. doi:10.1249/mss.0b013e318059bf35
- Van der Molen, H.T., Hommes, M.A., & Kluytmans, F. (2011). *Gespreksvoering: basisvaardigheden en gespreksmodellen*. Groningen: Noordhoff Uitgevers
- Verhulst, F.C. (2005). *De ontwikkeling van het kind*. Verkregen van <http://books.google.nl/books?hl=en&lr=&id=Zt4KZnepW30C&oi=fnd&pg=PR11&dq=theorie+algemene+ontwikkeling+basisschoolkind&ots=0lZBnfN>

R8Q&sig=2rjvHleYkCkw1a0CEv9y5tBZcs&redir_esc=y#v=onepage&q=the
orie%20algemene%20ontwikkeling%20basisschoolkind&f=false

Wallhead, T. L., Garn, A. C., & Vidoni, C. (2013). Sport Education and social goals in physical education: relationships with enjoyment, relatedness, and leisure-time physical activity. *Physical Education and Sport Pedagogy, 18*, 427-441. doi:10.1080/17408989.2012.690377

Wrotniak, B.H., Epstein, L.H., Dorn, J.M., Jones, K.E., & Kondilis, V.A. (2006). The relationship between motor proficiency and physical activity in children. *Pediatrics, 118*, 1758-1765. doi:10.1542/peds.2006-0742

Zeijl, E., Crone, M., Wiefferink, K., Keuzenkamp, S., & Reijneveld, M. (2005). *Kinderen in Nederland*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau

Bijlage 1: Topics Semigestructureerd interview

1 Inleiding

Kun je me eerst iets vertellen over .....

- (Geslacht):
- Leeftijd:
- Soort sport:
- Hoe vaak per week beoefening van de sport:
- Hoe met sport begonnen:

2 *Wat is de reden dat je bent gaan sporten.....*

- Gezondheid
- Sociale omgeving
- Intrinsieke motivatie

3 Algemene doorvragen.....

- Kun je daar iets meer over vertellen?
- Kun je daar een voorbeeld van geven?
- Je zegt ..., wat bedoel je daar precies mee?

4. Theoretische thema's .....

- Topics Gezondheid:
  - Overgewicht
  - Fitheid
  - Motorische ontwikkeling
  - Mentale ontwikkeling
- Topics sociale omgeving:
  - Ouders (ondersteuning/ modelleren)
  - Vriendjes
  - Cultuur (bepaalde sport in een bepaalde cultuur-ouders-familie)
  - Omgeving (gezin, school, gemeenschap)
- Topics intrinsieke motivatie:
  - Competentie (goed zijn in de sport, winnen)
  - Verbondenheid (kennis/ vriendjes/ klasgenoten in de sport/ bekende sport in de omgeving)

- Autonomie (eigen keuze/ plezier in de sport)

Bijlage 2: Toestemmingsbrief

Utrecht, 11 april 2014

Betreft: Medewerking universitair onderzoek

Geachte heer/ mevrouw,

Wij vragen u middels deze brief om medewerking voor het uitvoeren van ons bachelorthesis onderzoek binnen uw vereniging. Voordat u een beslissing neemt over uw medewerking aan het onderzoek zullen we u meer vertellen over onszelf en het onderzoek.

Wij zijn drie studenten die de opleiding Orthopedagogiek aan de Universiteit van Utrecht volgen. In het kader van de thesis doen wij een onderzoek naar kinderen en sport. Het doel van ons onderzoek is om meer inzicht te krijgen welke beweegredenen kinderen in de leeftijd van zes tot en met tien jaar hebben om deel te nemen aan een sport. Met deze kennis kunnen in de toekomst meer jonge kinderen gemotiveerd worden om deel te nemen aan sport.

Wij zouden graag langs willen komen bij uw vereniging om twee ouders en (hun) kinderen te interviewen. Het interview zal uitsluitend gaan over de motivatie van kind en ouder voor de gekozen sport en zal circa tien tot vijftien minuten in beslag nemen. Om het interview adequaat te kunnen verwerken zullen wij geluidsopnames maken. Deze zullen we echter na afloop van het onderzoek verwijderen. Wij zullen de antwoorden vertrouwelijk en zorgvuldig behandelen en anoniem verwerken.

Mocht u de resultaten na afloop van ons onderzoek willen inzien, dan kunnen wij uw vereniging en de respondenten een nieuwsbrief toesturen met de headlines en resultaten van het onderzoek.

Graag horen we van u of u ons medewerking verleent om binnenkort langs te komen voor onze interviews. Zonder tegenbericht gaan wij er van uit dat wij langs kunnen komen om deze interviews in de maanden april of mei af te nemen bij ouders/kinderen binnen uw vereniging. Indien u al enthousiaste ouders weet die willen meedoen dan horen wij dit graag van u.

Met vriendelijke groet,

Ilona van den Berg, Carlijn Kraan en Marijke Snippe

Studenten Universiteit Utrecht